

Lp. Enn Liive
Keskkonnaministeerium
Narva mnt 7A
Tallinn

Teie: 11.11.2014 nr 1-7/14/9530-1

Meie: 17.12.2014 nr 1-4/2086

Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) seisukohad veeseaduse muutmise eelnõule

EKO liikmed tervitavad veeseaduse muutmise algatust, kuna on ilmne, et vee seisund on suureneva taimetoitainete äravoolu tõttu halvenemas. Suurenemas on nitraatiooni sisaldus nii põhja- kui pinnavees. Samuti on ilmne loomakasvatuse kontsentreerumise trend, mis suurendab lokaalse veesaaste riski. Kõige selgemalt seostub lämmastikureostuse kasvav trend aga mineraalväetiste kasutuse suurenemisega.

Seega toetavad EKO liikmed üldiselt Keskkonnaministeeriumi ettevalmistatud eelnõu, kuid peame vajalikus selle tugevdamist mineraalväetiste kasutamist reguleerivate sätete osas, kutsudes ühtlasi üles ettevaatlikkusele seoses võimaliku ebaproportsionaalse mõjuga väiksematele ja ekstensiivsematele loomakasvatajatele.

Tootjapõhine taimetoitainete bilansi arvutamine

Taimetoitainete bilansi arvutamine on ainukene tegevus, mille põhjal on igal tootjal võimalik täpselt teada, millisel määral esineb ettevõttes taimetoitainete kadu. Tänapäevane veeseadus ei nõua aga taimetoitainete bilansi arvutamist ja ka eelnõus ei ole seda teemat piisavalt käsitletud.

Leiame, et toitainebilansi koostamine tuleks muuta kohustuslikuks kõigile põllumajandustootjatele, kelle mineraalse lämmastiku kasutus ületab kokkuleppelist künnisväärtust, milleks võiks olla 10 tonni aastas. Juhul, kui kõnealune bilanss ületab künnisväärtust, näiteks 25 kgN/ha, tuleks kehtestada kohustus rakendada meetmeid lämmastiku kadude vähendamiseks.

Bilansi arvutuse meetodika ja kadude vähendamise meetmete kataloog tuleks kehtestada valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Eeltoodud regulatsioon sobiks näiteks veeseaduse paragrahvi 26' "Valgala kaitse põllumajandustootmisest pärineva reostuse eest".

Karstilehtrite kaudu toimuva reostuse vähendamine

Peame vajalikuks tugevdada veeseadust vähendamaks põhjavee reostust karstilehtrite kaudu. Veeseaduse paragrahvi 26' lõike (5) kohaselt on allikate ja karstilehtrite ümbruses 10 meetri ulatuses veepiirist või karstilehtrite servast keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus. Praktikas aga ei ole väljendile "vee kvaliteeti ohustav muu tegevus" sisu antud, näiteks ei ole seni keskkonnainspektsiooni poolt peetud keelatuks karstilehtri vahetu serva kündmist, kuigi veekogu ja karstilehtri serva kündmine on ilmselt vee kvaliteeti ohustav tegevus. **Seetõttu peame vajalikuks selgesõnaliselt karstilehtrite servas kündmine keelata.** Mõistlik oleks ühtlustada allikate ja karstilehtrite kaitse õiguslik regulatsioon ja määratleda see sama moodi nagu sätestatud paragrahvis 29 "Veekaitsevöönd".

Karjatamine veekaitsevööndis

Veekaitsevööndi olemasolu on üheks tänase veeseaduse tugevuseks, kuid karjatamise suhtes on seadus ebaproportsionaalselt kitsendav.

Seetõttu **toetame paragrahvi 29 muutmist selliselt, et edaspidi on vegetatsiooni perioodi jooksul nii mere ääres kui sisemaiste veekogude ääres lubatud karjatamine** ka väljaspool kaitstavatel loodusobjektidel paiknevaid pool-looduslikke kooslusi (eelnoõ paragrahv 1 punkt 31 käsitleb mere ääres karjatamist, kuid sellele võiks lisada ka siseveekogude ääres karjatamise).

Samas leiame, et eelnõu paragrahv 1 punkt 32 on sõnastatud arusaamatult. Kuigi sellegi sätte mõte on ilmselt suurendada põllumajandusmaal olevate veekaitsevööndi kaitsekorra paindlikkust ja anda teatud võimalused põllumajandus-tegevuseks veekaitsevööndis, on praegusel kujul pakutav sõnastus pigem segadusttekitav. Kuna sellise sõnastuse puhul pole võimalik teha järeldust, siis sisuliselt on säte sellisena mõttetetu ja vajab täpsustamist.

Sõnnikukäitlus

Toetame eelnõu suunda sõnnikukäitluse parandamise poole, kuid soovime, et ülereguleerimine ei põhjustaks omakorda loomakasvatuse edasist kontsentreerumist, mis tõstab lokaalse veereostuse riski ja kahjustab kõrge loodusväärtusega põllumajanduse kestlikkust. Kuivõrd alla 10 loomühikuga lautades peetavate loomade osakaal on väike ja langemas, ei ole ilmselt põhjendatud neile täiendavate ning rahaliselt üle jõu käivate kohustuste panemine, mis vaid kiirendaks väiksemate talude tegevuse lõpetamist. Seetõttu teeme ettepaneku eelnõu paragrahv 1 punkt 17 väiketootjatega põhjalikumalt läbi arutada.

Toetame eelnõu paragrahv 1 punkt 21 väljendatud põhimõtet, mille kohaselt piisava kuivainesisaldusega sügavallapanu-sõnnikule on kehtestatud leebemad reeglid aunastamise osas. Kui sõnniku kuivainesisaldus on piisavalt suur, et sellest ei leostu virtsa isegi vihmase ilmaga, võiks lubada seda komposteerimise eesmärgil pidada aunas isegi kauem, kui praegune eelnõu ette näeb. Sügavallapanu-sõnnikust vabaneb

lämmastik aeglasemalt kui vedelsõnnikust, mistõttu võiks selle kasutamise korral lubada lämmastiku piirmäära 170 kg/ha järgimist külvikorra keskmisena.

Toetame eelnõu (paragrahv 1 punkt 11) taotlust kehtestada vedelsõnnikule ja mineraalväetisele varajasem laotamise lõpptärmin võrreldes tahesõnnikuga ning ühtlasi juhime tähelepanu, et seletuskiri tuleks viia vastavusse eelnõuga: eelnõus on juttu vedelsõnnikust ja mineraalväetistest, seletuskirjas aga vedelsõnnikust ja teistest vedelväetistest.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Kai Klein
EKO koordinaator

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab kümmet keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Balti Keskkonnafoorum, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Säästva Eesti Instituut, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering.
EKO eesistuja 2014. a on Balti Keskkonnafoorum.